

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Nedostatak koordinacije prilikom penjanja vazduhoplova
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	16.12.2022. godine, 12:30, vazdušni prostor
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	- Vazduhoplov
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Penjanje aviona 1 van prostora nadležnosti iz BL Low sektora u Sa Upp sektor bez kordinacije sa nadležnim sektorom kontrole letenja susjedne države. Izazvan je STCA u sektoru kontrole letenja susjedne države, te poziv sa njihove strane da se avion zaustavi.</p> <p>Na pitanje koji su mogući uzroci događaja, podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Nepoštovanje procedura i standardne prakse.</p> <p>Na pitanje šta je se moglo uraditi da se ovakav događaj izbjegne podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Tražiti release za penjanje od odgovarajućeg sektora kontrole letenja susjedne države.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. BHANSA je u skladu sa svojim internim procedurama sprovela istragu ovog događaja. <p>Zaključci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vazduhoplov 1 je predat Sarajevu ATCC „Transfer of communication“ u penjanju na FL340, u prostoru nadležnosti kontrole letenja susjedne države. - Nakon identifikacije vazduhoplova 1 od strane kontrolora letenja u Sarajevo ATCC, kontrolor letenja izdaje instrukciju za penjanje vazduhoplova na FL360 ali bez traženja odobrenja od kontrole letenja susjedne države. - Položaj vazduhoplova 1 u trenutku izdavanja odobrenja za penjanje je bio takav, da je bilo neophodno osigurati odobrenje od strane kontrole letenja susjedne države. - U trenutku penjanja vazduhoplova 1 ispred njega na udaljenosti od 17,4NM se nalazio vazduhoplov 2 na FL350. - U skladu sa LoA između kontrole letenja susjedne države i SA ATCC, ATCO u Sarajevo ATCC je mogao mijenjati visinu ili rutu predmetnom vazduhoplovu uz osigurano odobrenje od strane kontrole letenja susjedne države ili nakon ulaska vazduhoplova u AoR. - U skladu sa prezentacijom „Standardna praksa i procedure – koordinacija“, a koja je održana tokom kontinirane obuke za oblasne KL u 2022. godini, koordinacija koja se može dovesti u vezu sa predmetnim događajem je definisana na sljedeći način: „Pravilo je da sektor koji uvodi u tuđi prostor treba / mora zvati.
---	---

<p>Preduzete mjere:</p> <p>1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi;</p> <p>2. Organizacione jedinice BHDCA.</p>	<p>- U skladu sa predmetnom analizom audio i video zapisa može se zaključiti da nije došlo do narušavanja margina sigurnosti u kontekstu narušavanja separacije, tačnije ista je u najkritičnijem momentu iznosila 6,6 NM.</p> <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p>
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>E4 prema EUROCONTROL-ovim preporukama</p> <p>Ovaj događaj nije ugrozio bezbjednost letenja. Što se frekvencije dešavanja tiče, ovakva vrsta događaja rijetko se dešava (samo nekoliko zabilježenih sličnih slučajeva u odnosu na veliki obim saobraćaja ili bez zabilježenih slučajeva u odnosu na mali obim saobraćaja).</p>
<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>Potreno je da BHANSA oblasnim kontrolorima letenja putem e-mail poruke dostavi prezentaciju „Standardna procedura i prakse – koordinacija“, koja je održana na kontinuiranoj obuci u 2022. godini.</p>
<p>Prijedlog drugih mjera:</p>	<p>-</p>
<p>Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)</p>	
<p>Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)</p>	<p>Ilija Savatić,</p>
<p>Potpis v.d. rukovodioca Odjeljenja i datum:</p>	<p>Vladimir Ćeklić,</p>